

УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СПОРТИВНИХ ТАНЦІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Караулова С. І.

*доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/000-0003-1582-2368
ballroom.sport@gmail.com*

Шуліка Б. Ю.

*аспірант
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-0903-6276
ballroom.sport@gmail.com*

Ключові слова: *бална хореографія, міжнародні федерації танцю, система суддівства 2.1, спортивні звання і розряди, організаційна структура змагань, бюрократичні процедури у спорті, воєнний стан та спорт, державне регулювання, міжнародна співпраця.*

У статті висвітлено особливості управління у сфері спортивних танців в Україні та світі. Спортивні танці розглянуто як неолімпійський вид спорту, який має усталені міжнародні організаційні структури та систему регламентацій. Проаналізовано діяльність провідних світових федерацій – World Dance Council (WDC) та World Dance Sport Federation (WDSF), розкрито їхні ключові відмінності в підходах до розвитку спорту, оцінювання та організаційної побудови. Встановлено, що World Dance Council віддає перевагу культурному й естетичному розвитку танцівників, тоді як World Dance Sport Federation орієнтується на спортивний складник, динаміку та використання сучасної суддівської системи “Judging System 2.1”, на відміну від традиційної системи “Skating”, яка застосовується у World Dance Council. Окреслено стан управління спортивними танцями в Україні, де існує велика кількість федерацій, серед яких офіційно діють Всеукраїнська федерація танцювального спорту (ВФТС, член WDSF) і Асоціація спортивного танцю України (АСТУ, член WDC). Визначено, що обидві організації підпорядковуються Міністерству молоді та спорту України, проводять чемпіонати та кубкові змагання, забезпечують присвоєння спортивних звань і розрядів. Розглянуто бюрократичні аспекти підготовки спортсменів до офіційних заходів, які вимагають комплексного оформлення заявочних документів, медичних допусків і страхових полісів. Звернено увагу на роздробленість федерацій, існування неофіційних організацій і ризики тіньової діяльності. Показано, що в умовах воєнного стану загострилися проблеми монополізації проведення змагань у прифронтових містах, посилився тиск на організаторів і суддівський корпус. Зроблено висновок, що сучасна система управління спортивними танцями в Україні потребує оптимізації, підвищення прозорості та чіткого державного контролю, що дозволить створити ефективні умови для розвитку цього виду спорту та його інтеграції в міжнародному просторі. Додатково підкреслено необхідність гармонізації національної моделі управління зі світовими практиками, розширення міжнародної співпраці та підготовки нових управлінських кадрів, здатних забезпечити конкурентоспроможність українських спортсменів.

MANAGEMENT IN THE SPHERE OF SPORTS DANCES IN UKRAINE AND THE WORLD

Karaulova S. I.

*Doctor of Science in Physical Education and Sports, Professor,
Professor at the Department of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1582-2368
ballroom.sport@gmail.com*

Shulika B. Yu.

*Postgraduate Student
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0002-0903-6276
ballroom.sport@gmail.com*

Key words: *ballroom choreography, international dance federations, judging system 2.1, sports ranks and categories, organizational structure of competitions, bureaucratic procedures in sports, martial law and sports, state regulation, international cooperation.*

The article highlights the features of management in the sphere of sports dances in Ukraine and the world. Sports dances are considered as a non-Olympic sport, which has established international organizational structures and a system of regulations. The activities of the leading world federations – the World Dance Council (WDC) and the World Dance Sport Federation (WDSF) are analyzed, and their key differences in approaches to sports development, evaluation and organizational structure are revealed. It is established that the WDC gives priority to the cultural and aesthetic development of dancers, while the WDSF focuses on the sports component, dynamics and use of the modern 2.1 judging system, in contrast to the traditional “Skating” system used in the WDC. The state of management of sports dances in Ukraine is outlined, where there are a large number of federations, among which the All-Ukrainian Dance Sports Federation (VFTS, a member of the WDSF) and the Association of Sport Dance of Ukraine (ASTU, a member of the WDC) officially operate. It is determined that both organizations are subordinate to the Ministry of Youth and Sports of Ukraine, hold championships and cup competitions, and provide for the assignment of sports titles and categories. The bureaucratic aspects of preparing athletes for official events, which require comprehensive registration of application documents, medical permits and insurance policies, are considered. Attention is drawn to the fragmentation of federations, the existence of unofficial organizations and the risks of shadow activity. It is shown that under martial law, the problems of monopolizing competitions in front-line cities have become more acute, and pressure on organizers and the judging corps has increased. It is concluded that the modern system of managing sports dances in Ukraine requires optimization, increased transparency and clear state control, which will create effective conditions for the development of this sport and its integration into the international space. Additionally, the need to harmonize the national management model with world practices, expand international cooperation and train new managerial personnel capable of ensuring the competitiveness of Ukrainian athletes is emphasized.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку спорту проблема ефективного управління у сфері спортивних танців набуває особливої актуальності. Незважаючи на тривалу історію

становлення цього виду спорту та його широку популярність у світі, в Україні все ще спостерігаються фрагментарність управлінських структур, відсутність єдиної системи державного контр-

оліо та недосконалість нормативно-правової бази. Наявність кількох федерацій, що конкурують, бюрократичні труднощі під час організації офіційних змагань і вплив воєнного стану на спортивне життя створюють низку управлінських викликів, що потребують системного аналізу й узагальнення досвіду міжнародних організацій.

Мета статті. Метою статті є дослідження особливостей управління у сфері спортивних танців в Україні та світі, визначення основних проблем функціонування вітчизняних федерацій, а також порівняння організаційних моделей міжнародних танцювальних структур – World Dance Council (далі – WDC) та World Dance Sport Federation (далі – WDSF). Додатковим завданням є окреслення шляхів оптимізації управлінських процесів у національній системі спортивних танців з урахуванням кращих світових практик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління у сфері фізичної культури та спорту розглядали у своїх працях Г. Грибан [1], О. Жданова [2], В. Сергієнко [3], Д. Качуровський [4] і В. Сасенко [5], які підкреслюють важливість стратегічного підходу, ефективного менеджменту та прозорої організаційної структури у спортивній діяльності. Проте специфіка управління неолімпійськими видами спорту, зокрема спортивними танцями, залишається не досить висвітленою. Це зумовлює необхідність подальшого аналізу особливостей вітчизняної та міжнародної практики управління в цьому виді спорту.

Виклад основного матеріалу. Спортивні танці – неолімпійський парний вид спорту, упорядкований і кодифікований для проведення спортивних змагань. Спортивні танці визнаються Міжнародним олімпійським комітетом як кандидат в олімпійські види спорту.

В Україні та світі офіційною назвою цього виду спорту є саме «спортивні танці», а термін «бальні» додають для того, щоб не плутати їх з такими видами парних танців, наприклад, як акробатичний рок-н-рол, або аеробікою.

Щоб окреслити особливості управління у сфері спортивних танців в Україні насамперед необхідно визначити підпорядкування та особливості федерацій спортивних танців у світі.

Спортивні танці поділяються на дві основні світові федерації – WDC (World Dance Council) та WDSF (World Dance Sport Federation). Перша має свої особливості: головними засадами цієї федерації є культурний розвиток танцівників як на початковому, так і на професійному рівнях. На відміну від танцівників WDSF, характер танцю та композиції танцівників WDC, навіть у дорослих професійних категоріях, виглядають більш спокійно, показують танець з естетичного погляду. Танцівники WDSF ставлять у пріоритет спортив-

ний розвиток, тому їхній стиль більш активний, агресивний і динамічний.

Також є різниця в методах оцінювання професійних спортивних категорій. WDSF використовує Judging System 2.1, яка більш структурована й технологічна. WDC використовує традиційну 6-ордерну систему (Skating System), яка застосовується і у класичному суддівстві бальних танців.

В Україні натеper велика роздробленість у сфері спортивних танців, тобто існує велика кількість федерацій, деякі з яких навіть офіційно не зареєстровані. Більшість з федерацій оформлені як громадські організації, інша частка – зареєстровані як ФОПи (фізичні особи – підприємці), також є неофіційні федерації, зареєстровані у FlyMark (компанії, яка надає послуги з організації та технічної підтримки танцювальних змагань у різних стилях, серед яких Pro-Am, бальні й артистичні танці), але не мають нотаріальної реєстрації ні як ГО, ні як ФОП, працюють, обходячи податкові структури, проводять змагання і отримують надприбуток. На міжнародному рівні зареєстровані федерації підпорядковуються WDC (більшість) та WDSF (єдина офіційна організація – Всеукраїнська федерація танцювального спорту (далі – ВФТС)).

На державному рівні в Україні є дві офіційні організації – Всеукраїнська федерація танцювального спорту (ВФТС, член WDSF) і Асоціація спортивного танцю України (далі – АСТУ), член WDC. Ці дві федерації проводять офіційні змагання зі спортивних танців, зокрема, чемпіонати України, кубки України та кубки областей зі спортивних танців. Вони підпорядковуються Міністерству молоді та спорту, мають календар офіційних змагань, що розміщений на сайті останнього, мають можливість оформлення спортивних титулів і розрядів для спортсменів і тренерів (як-от кандидат у майстри спорту України, майстер спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, заслужений тренер України й інші).

Кожна з федерацій відкрита для членства клубів спортивних танців, суддів та спортсменів. Щоб стати членом федерації, необхідно сплатити добровільний членський внесок у федерацію, член федерації отримує залікову класифікаційну книжку, де фіксуються участь і результати у змаганнях. Суддя отримує суддівську книжку, де фіксується його діяльність із суддівства на відповідних змаганнях.

На рівні області танцювальні клуби, офіційні спортивні танцювальні організації підпорядковуються відповідним управлінням молоді, фізичної культури та спорту при відповідних обласних державних адміністраціях обласних центрів України. На рівні ж міста – підпорядкування департаменту спорту міської ради відповідного міста. Напри-

клад, головним органом самоврядування в Запорізькій області є Управління молоді, фізичної культури та спорту Запорізької обласної державної адміністрації, а на рівні міста – Департамент спорту Запорізької міської ради.

Варто зазначити, що існують визначені вимоги для участі спортсменів на офіційних змаганнях АСТУ та ВФТС. Щоб у танцюриста (соло) або пари (дуету) була змога взяти участь у титульних змаганнях, необхідно підготувати пакет документів на обласному рівні. Від кожної області заповнюється заявочний лист, у якому зазначають:

- назву титульних змагань (наприклад, Кубок України (дорослі, професіонали, Про-Ам, формейшн, європейська, латиноамериканська програми, 10 танців)), їхній ранг;
- місце та дату проведення заходу;
- команду (наприклад, Запорізької області);
- список спортсменів, у якому зазначають:
- ПІБ спортсмена;
- дату народження;
- федерацію спортивних танців (відповідний обласний осередок АСТУ або ВФСТ);
- ДЮСШ (назва спортивного клубу, від якого виступатиме танцюрист);
- вікову групу та програму (наприклад, дорослі, європейська);
- ПІБ тренера;
- страховий поліс із номером та датою;
- номер і дату форми 061/о або форми 062/о (лікарсько-контрольна карта фізкультурника і спортсмена або лікарсько-контрольна карта диспансерного нагляду спортсмена);
- дату та підпис лікаря, який надав допуск до змагань;
- кількість осіб, які представлятимуть команду області, що пройшли підготовку та допущені до участі в заході;
- підписи з печатками директора департаменту, керівника фіздиспансеру та голови відповідного обласного відокремленого підрозділу федерації спортивного танцю (громадської організації).

Окрему увагу варто приділити правилам проведення змагань зі спортивних танців, особливо у прифронтових містах.

Організатору необхідно заздалегідь заповнити заявку для отримання права проводити змагання від федерації, узгодити з федерацією місце проведення змагань, розробити документальну базу змагань:

- регламент;
- додаткову офіційну інформацію (наприклад, у прифронтових містах – дозвіл від обласної військової адміністрації, департаменту спорту міської ради, план евакуації до укриттів тощо);
- програму змагань;

- план заходів щодо проведення змагань;
- технічні документи, які стосуються безпосереднього проведення змагань (протоколи, бланки й інші).

Регламент має відповідати Правилам спортивних змагань з танцювального спорту та містити такі розділи:

1. Цілі та завдання заходу.
2. Строки й місце проведення заходу.
3. Організація та керівництво проведенням заходу.
4. Учасники заходу.
5. Вид заходу (особисті, командні, особисто-командні змагання).
6. Програма проведення змагань.
7. Підготовка місць проведення заходу, безпека.
8. Умови визначення першості та нагородження.
9. Умови фінансування та матеріального забезпечення учасників.
10. Строки та порядок подання заявок на участь у заході.
11. Інші умови, які забезпечують якісне проведення заходу.

Пункти регламенту мають бути конкретними та не допускати різного тлумачення.

На жаль, напружена ситуація та загострення російсько-українського конфлікту зіграли на руку головам деяких громадських організацій, які, будучи більш наближеними до керівних органів АСТУ та ВФТС, монополізували проведення змагань зі спортивних танців у прифронтових містах і зібрали більшість спортивних танцювальних клубів під своєю егідою для отримання більшої кількості коштів із членських внесків танцюристів. Також президія тепер має змогу тиснути на організаторів, щоб вони назначили головним суддею та комісаром змагань осіб, наближених до президії, для отримання додаткової заробітної плати та просування своїх інтересів під час змагань.

Висновки. Підбиваючи підсумок, можна зазначити, що офіційні організації зі спортивних танців в Україні підпорядковуються Міністерству молоді та спорту. На обласному рівні – обласним департаментам молоді та спорту, на місцевому – департаментам молоді, сім'ї та спорту відповідних обласних центрів. Танцівники та тренери підпорядковуються клубам спортивних танців, клуби – відповідному департаменту молоді та спорту та танцювальним організаціям (спортивні федерації), федерації – Міністерству молоді та спорту. Також існує низка правил організації та проведення змагань зі спортивних танців, завірена на рівні Міністерства молоді та спорту, яка унеможли-

влює проведення змагань в разі недотримання цих правил. Участь спортсменів в офіційних танцювальних заходах Міністерства молоді та спорту, окрім належної фізичної, танцювальної та спортивної підготовки, можлива лише після

обов'язкового бюрократичного процесу – збору та підпису необхідних документів. На даному етапі існують проблеми в управлінні у сфері спортивних танців, які, на жаль, тільки загострилися під час воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грибан Г. Управління у сфері фізичної культури і спорту : методичні рекомендації. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 80 с.
2. Жданова О. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навчальний посібник. Харків : ХОВУФКС, 2024. 120 с.
3. Сергієнко В. Фізкультурно-спортивна діяльність тренера з виду спорту : навчальний посібник. Суми : СумДУ, 2022. 150 с.
4. Качуровський Д. Проблеми управління спортивними спорудами в Україні. *Спортивний менеджмент*. 2023. № 3. С. 45–52.
5. Саєнко В. Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту. *Вісник фізичної культури і спорту*. 2023. Т. 7. № 1. С. 12–19.

REFERENCES

1. Gryban, H. (2022). Upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu: metodychni rekomendatsii [Management in physical culture and sport: methodological recommendations]. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka. 80 p.
2. Zhdanova, O. (2024). Osnovy upravlinnia sferoi fizychnoi kultury i sportu: navchalnyi posibnyk [Fundamentals of management in physical culture and sport: textbook]. Kharkiv: KHOVUFS. 120 p.
3. Serhiienko, V. (2022). Fizkulturno-sportyvna diialnist trenera z vydu sportu: navchalnyi posibnyk [Physical culture and sports activity of a coach in a sport: textbook]. Sumy: SumDU. 150 p.
4. Kachurovskyi, D. (2023). Problemy upravlinnia sportyvnyimi sporudamy v Ukraini [Problems of managing sports facilities in Ukraine]. *Sportyvnyi menedzhment* [Sports Management], 3, 45–52.
5. Saienko, V. (2023). Stratehichne upravlinnia rozvytkom fizychnoi kultury i sportu [Strategic management of physical culture and sport development]. *Visnyk fizychnoi kultury i sportu* [Bulletin of Physical Culture and Sport], 7, 1, 12–19.

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.09.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.10.2025
 Дата публікації: 28.11.2025